

Tối Cao Pháp Viện Hoa Kỳ Sẽ Xoay Chiều?

Ký Thiệt

Như đã được loan báo trước đây hai tuần, ngày 4 tháng 10 vừa qua, Tối Cao Pháp Viện Hoa Kỳ đã nhóm họp phiên tòa đầu tiên của nhiệm kỳ mới. Nhiệm kỳ này dự trù sẽ kéo dài trong nhiều tháng và sẽ cứu **xét vụ hạn chế phá thai** đang tranh cãi trong giới chính trị cũng như ở các tòa dưới và cứu xét lần đầu tiên sau mười năm tranh cãi về **quyền sở hữu súng**. Ngoài ra, TCPV phán quyết về những tranh tụng ở các tòa dưới liên quan đến **tự do tín ngưỡng, tự do ngôn luận, và hội họp**.

- Vào tháng 11 tới đây, TCPV sẽ cứu xét vụ liên quan tới **Tu Chính Án Thứ Hai** được nhiều người theo dõi. Năm 2008, TCPV đã phán quyết 5-4 về vụ District of Columbia chống Heller rằng các viên chức chính quyền của Washington D.C. không thể bị hạn chế quyền sở hữu súng trong nhà.
- Ngày 3 tháng 11, TCPV sẽ cứu xét vụ “New York State Rifle & Pistol Association chống Bruen”, các thẩm phán tối cao sẽ quyết định về sự hợp hiến của đòi hỏi phải có một giấy phép của tiểu bang để mang súng bên ngoài nhà. Robert Nash và Brendan Koch, hai cư dân và “New York State Rifle & Pistol Association” nộp đơn kiện tiểu bang về **đòi hỏi bắt cứ ai muốn mang một khẩu súng ngắn bên ngoài nhà phải nộp đơn để xin một giấy phép** và chứng minh lý do chánh đáng để mang một khẩu súng trong người.
Robert Nash đã bị khước từ một giấy phép sau khi đã dẫn chứng hàng tá những vụ trộm cướp trong khu xóm của anh ta và anh ta đã tham dự một lớp huấn luyện sử dụng vũ khí để phòng thân. Brendan Koch cũng đã nộp đơn xin một giấy phép với những lý do tương tự và nhấn mạnh rằng anh ta đã có nhiều kinh nghiệm về sử dụng vũ khí một cách an toàn. Tiểu bang New York đã khước từ cấp giấy phép cho cả hai cư dân này với lý do là họ đã không chứng minh được “**một lý do chính đáng**” để mang một khẩu súng với mục đích tự vệ. Tòa án cấp dưới đã đứng về phía tiểu bang và bác đơn của các nguyên đơn.
- Vào ngày 1 tháng 12, TCPV sẽ tái cứu xét phán quyết của chính mình 50 năm trước về vụ “Roe chống Wade”, theo đó công nhận **quyền phá thai** của người phụ nữ cho đến lúc bào thai có thể sống được, thường thì từ tuần lễ 24 tới 28 của tiến trình phát triển thai nhi. Tiểu bang Mississippi đã không đồng ý trong sự hiện hộ cho việc cấm phá thai sau 15 tuần lễ trong một vụ kiện do các nhà cung cấp dịch vụ phá thai đứng nguyên đơn. Các tòa cấp dưới đã đứng về phía những người cung cấp dịch vụ phá thai và đã ra một án lệnh ngăn chặn cấm phá thai sau 15 tuần lễ.
Có thể đây là vụ án sẽ được quan sát nhiều nhất trong năm trên TCPV, đặc biệt là sau khi các thẩm phán tòa tối cao đã **vừa từ chối ngăn chặn một luật của Texas cấm phá thai** khi nhíp tim đập của bào thai có thể nghe được, thường là vào khoảng sáu tuần của tiến trình thụ thai.
Các viên chức Mississippi tranh cãi rằng phán quyết về vụ Roe chống Wade đã lỗi thời và tiêu chuẩn bào thai có thể sống do phán quyết ấy đặt ra (từ 24 tới 28 tuần lễ) là không rõ ràng. Tiểu bang này nói rằng mình có lý do chính đáng trong việc cấm phá thai sau 15 tuần lễ để bảo vệ sức khỏe của người phụ nữ và những thai nhi. Một phán quyết theo Mississippi có thể cho phép những tiểu bang khác đặt ra những luật cấm phá thai gắt gao hơn. Vụ này gọi là Dobbs chống Jackson Women’s Health Organization.
Elliot Minberg, một hội viên của “People for the American Way” báo động rằng việc từ chối ngăn chặn luật tim đập của Texas là một dấu hiệu cho thấy TCPV có thể “phanh thây” (eviscerate) phán quyết trước đây về phá thai. Ông ta nói: “Vụ ấy gửi đi một báo hiệu phiền hà. Rõ ràng là có khả năng cho sự đảo ngược hoàn toàn vụ “Roe chống Wade.”

Phán quyết của TCPV trong vụ quyền mang súng ở New York và vụ tranh luận về phá thai tại Mississippi được dự trù vào cuối tháng 6 sang năm. Nhân đây, tưởng cũng nên nhắc lại, phán quyết ngày 22.1.1973 Tối Cao Pháp Viện Hoa Kỳ về vụ Roe chống Wade với tỉ số 7-2 là một “cột mốc” đã cho quyền phá thai của phụ nữ tại Mỹ được hợp pháp hóa. Nhưng cũng từ đó, cuộc chiến tranh giữa hai phe “pro-choice” và “pro-life” đã kéo dài cho đến ngày nay, **ngày càng thêm quyết liệt** trên nhiều mặt trận: chính trị, tôn giáo, khoa học, giáo dục...

Trên mặt trận chính trị, hàng năm vào ngày 22 tháng 1 phe pro-life (cấm phá thai) đều tổ chức một cuộc biểu dương lực lượng lớn với hàng chục ngàn, có khi hàng trăm ngàn người diễu hành gọi là “March For Life” tràn ngập trước Tối Cao Pháp Viện tại Washington để phản đối và lên án việc hợp pháp hóa phá thai. Trong khi đó, mấy năm gần đây phe cấp tiến trong đảng Dân Chủ đã nghiêng hẳn về phía “pro-choice” (được quyền phá thai) với chủ trương cho phép những vụ phá thai muộn kỳ, sắp tới ngày sinh.

Nhưng sau gần nửa thế kỷ, phần thắng đang ngã về phía “pro-life”. Ngay cả chính Norma McCorvey – tự gọi là “Roe” trong vụ án “Roe chống Wade” – cũng đã thay đổi trái tim và đầu óc một cách đáng ngạc nhiên sau vài năm thắng kiện và hưởng “quyền phá thai” của mình cùng với những phụ nữ khác. Năm 1997, Norma McCorvey (tức Roe) đã lập ra “**Roe No More**”, một tổ chức “pro-life” và ngay cả nộp đơn tại tòa để xin... đảo ngược vụ “Roe chống Wade”, nhưng không thành công.

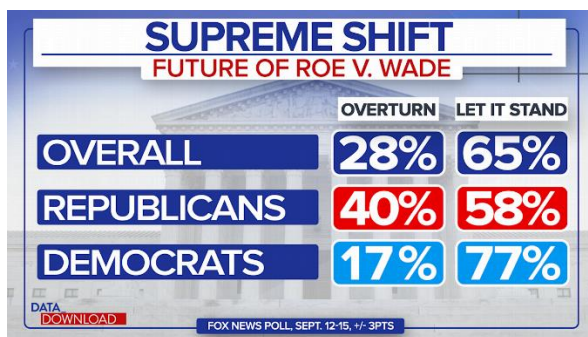
Nhân vụ “Roe chống Wade” một lần nữa lại lên Tối Cao Pháp Viện, NBC NEWS ngày 26 tháng 9 đã phổ biến một bài của Dante Chinni, tựa đề “*Supreme Court's popularity shifts after abortion decisions*”, có những phân tích và nhận định khách quan đáng chú ý như sau:

“Tháng trước, Tối Cao Pháp Viện loan báo sẽ nghe tranh luận về một luật của Tiểu bang Mississippi cấm những vụ phá thai sau 15 tuần lễ mang thai, ngoại trừ những trường hợp khẩn cấp về y khoa. Tin này là bằng chứng mới nhất cho thấy phá thai và tòa án sẽ còn là những vấn đề chính trị lớn.

Tối Cao Pháp Viện đã dấn thân vào chủ đề này suốt mùa hè vừa qua khi tòa này từ chối can thiệp để ngăn chặn sự thi hành một luật của Texas có hiệu lực cấm hầu hết những vụ phá thai sau khoảng sáu tuần lễ. Với phán quyết tuần trước, Tối Cao Pháp Viện tự thấy mình ở tuyến đầu và trung tâm của một trong những chủ đề chính trị gây tranh cãi nhiều nhất tại Hoa Kỳ, một vụ có thể có tác động lớn trên những cuộc bầu cử giữa nhiệm kỳ năm 2022 tới đây.

Sự thay đổi trong thái độ của cử tri đối với Tối Cao Pháp Viện trong mấy tháng gần đây đã cho thấy tác động của những vụ phá thai.

Trong suốt mùa hè, đã có một sự gia tăng nhỏ trong cảm nghĩ tích cực của những người Cộng Hòa về TCPV, theo những poll trong tháng 7 (trước phán quyết về vụ Texas) và tháng 9 (sau phán quyết). Từ 57 phần trăm lên 61 phần trăm (theo Marquette University Law School).

“Nhưng đã có những thay đổi đáng kể về hướng khác. Chấp thuận phán quyết của TCPV trong những người độc lập rơi xuống 10 điểm – từ 61 phần trăm xuống còn 51 phần trăm. Và, như có thể tiên đoán, chấp thuận trong những người Dân Chủ đã sụt lớn với 22 điểm – từ 59 phần trăm xuống còn 37 phần trăm. Tính chung, chấp thuận của TCPV đã sụt giảm tới 49 phần trăm, so với 60 phần trăm trong tháng 7.

“Dĩ nhiên cử tri không bầu các thẩm phán vào Tối Cao Pháp Viện, nhưng những con số có ý nghĩa bởi vì chúng có thể

hướng dẫn quyết định của cử tri tại phòng phiếu. Chúng có thể sa thải những người ủng hộ quyền phá thai và những người hậu thuẫn quyền chống phá thai.

“Nếu phán quyết chỉ diễn ra với vụ cấm phá thai sau 15 tuần, kết quả sẽ như sau:

Giữa những người Cộng Hòa, 69 phần trăm ủng hộ duy trì luật của Mississippi, theo poll của Marquette. Chỉ có 9 phần trăm chống duy trì, và 22 phần trăm nói không có ý kiến. Những người độc lập thì trung dung hơn - 38 phần trăm ủng hộ duy trì, 30 phần trăm muốn hủy bỏ luật đó, và 31 phần trăm không có ý kiến. Trong khi đó, chỉ có 15 phần trăm những người Dân Chủ ủng hộ duy trì luật, và 59 phần trăm muốn hủy luật ấy. Những con số đã cho thấy Cộng Hòa đứng một bên, Dân Chủ đứng bên kia, và những người độc lập ở giữa. Nhưng nếu Tối Cao Pháp Viện đi xa hơn, và dùng vụ này để lật ngược vụ Roe chống Wade, cho phép các tiểu bang cấm phá thai, tác động về chính trị có thể đưa đến những hậu quả nặng hơn.

Nói chung, dường như dân Mỹ đã chống đối khá mạnh việc lật ngược phán quyết (cột mốc) trong vụ Roe chống Wade, theo một poll của Fox News – 65 phần trăm là con số cao nhất từ trước đến nay. Trong một quốc gia ít khi đồng ý với nhau về một vấn đề gì, những con số lớn đáng cho ta quan tâm. Một phần của đảng

Cộng Hòa chắc là ủng hộ mạnh mẽ việc đảo ngược vụ Roe chống Wade, nhưng nếu việc ấy xảy ra, phản ứng chính trị có thể là rất lớn.

Theo poll của Marquette mới đây, những người Dân Chủ quan tâm tới Tối Cao Pháp Viện nhiều hơn là Cộng Hòa. Gần hai phần ba phe Dân Chủ, 64 phần trăm, nói rằng việc chọn các thẩm phán Tối Cao Pháp Viện tới đây là rất quan trọng đối với chính họ. Con số này 13 điểm cao hơn phe Cộng Hòa cũng nói như vậy, 51 phần trăm. Với những người độc lập tỉ lệ là 44 phần trăm.

Còn quá sớm để tiên đoán về những cuộc bầu cử giữa nhiệm kỳ còn hơn một năm nữa, nhưng những con số trên đây cũng đáng cho ta quan tâm.”

(ngưng trích)

Thẩm phán Stephen G. Breyer

Tối Cao Pháp Viện sẽ nghe vụ Mississippi vào tháng 12, và có thể đưa ra phán quyết trong tháng 5 hay tháng 6 năm sau, **đúng vào lúc các cuộc tranh cử giữa nhiệm kỳ năm 2022** cũng đang tới hồi sôi động. Nhưng, ngoài chuyện phá thai, những người săn tin Tối Cao Pháp Viện cũng đang chú ý tới việc phe Dân Chủ và cánh tự do khuynh tả (liberal) đang gây sức ép buộc Thẩm phán TCPV Stephen G. Breyer về hưu để Tổng thống Biden có cơ hội tiến cử một người khác trẻ hơn ngồi vào chiếc ghế của

ông trong Tối Cao Pháp Viện.

Thẩm phán Stephen G. Breyer, 83 tuổi (sinh ngày 15.8.1938) là người lớn tuổi nhất trong số 9 thẩm phán TCPV hiện nay, và có lập trường tự do thiên tả (liberal) do Tổng thống Clinton tiến cử vào TCPV từ năm 1994. Nhiều người phe Dân Chủ đã thúc đẩy việc về hưu của Thẩm phán Breyer ra khỏi TCPV để bảo đảm người thay thế ông sẽ được chuẩn nhận trong khi đảng Dân Chủ kiểm soát cả Tòa Bạch Ốc và Quốc Hội. Do kinh nghiệm trước đây khi Thẩm phán Ruth Bader Ginsburg từ chối bước xuống trong nhiệm kỳ của Tổng thống Obama đã đưa đến việc TT Trump tiến cử Thẩm phán Barrett sau đó.

Sự kêu gọi Breyer về hưu và mau chóng cải tổ TCPV càng trở nên cấp bách trong những ngày gần đây sau khi Tối Cao Pháp Viện phán quyết 5-4 không ngăn cản luật cấm phá thai sau 6 tuần của Texas. Ngày 12 tháng 9, ông Breyer đã lên tiếng trên chương trình “Fox News Sunday” rằng về hưu chỉ là một trong “rất nhiều, nhiều cứu xét” trước khi ông có quyết định, và nói thêm rằng những lời kêu gọi ấy là “ý kiến riêng của những người ấy”, và rằng “tôi hiểu thế giới chính trị nhiều hơn là ... và như thế đó”.

Hỏi vì sao ông không về hưu vào cuối nhiệm kỳ này, như nhiều người đảng Dân Chủ hy vọng, ông Breyer nói ông chỉ không về hưu “bởi vì tôi đã quyết định dựa trên sự cân bằng khi tôi không về hưu.” Ông Breyer cũng bác bỏ những câu hỏi liên quan tới việc Nghị sĩ Mitch McConnell (Cộng Hòa – Kentucky), cựu trưởng khối đa số tại Thượng Viện, đã từ chối chuẩn nhận Chương lý Merrick Garland vào Tối Cao Pháp Viện trước cuộc bầu cử năm 2016, nhưng sau đó lại để Thượng Viện cứu xét và chuẩn nhận Thẩm phán Amy Coney Barrett do Tổng thống Trump tiến cử vào TCPV ngay trước cuộc bầu cử năm 2020.

Thẩm phán Breyer nói rõ: “Tôi không có ý định chết trong khi đang là thẩm phán TCPV, và tôi không nghĩ là tôi sẽ ở đó mãi mãi.” Ông Breyer cũng được hỏi về khả năng cải tổ Tối Cao Pháp Viện trong đó có **việc tăng thêm số thẩm phán, thay vì 9 người như hiện nay**, mà nhiều chính trị gia cấp tiến đã thúc đẩy để chống lại sự nghiêng về phía bảo thủ của tòa tối cao. Ngày 12 tháng 9, Thẩm phán Stephen G. Breyer đã lên tiếng cảnh cáo phe Dân Chủ hãy vứt bỏ cái ý kiến nói rộng Tối Cao Pháp Viện mà ông nói rằng nó sẽ hủy hoại niềm tin của công chúng đối với ngành tư pháp:

“Nếu một đảng có thể làm việc ấy, tôi nghĩ rằng một đảng khác cũng có thể làm việc ấy. Có vẻ như người ta đang bắt đầu thay đổi xoay vần những chuyện này và người dân sẽ mất niềm tin vào tòa án.”

Ngày 4 tháng 10 vừa qua, Tối Cao Pháp Viện đã đăng đường phiên tòa đầu tiên của nhiệm kỳ 2021-2022 với phản ánh đa số mới của **khuyh hướng bảo thủ 6-3 trong tòa tối cao**, mà vụ đầu tiên được đưa ra cứu xét là vụ tranh cãi về nước giữa hai tiểu bang Tennessee và Mississippi. Mississippi cáo buộc rằng Tennessee đã lấy trộm nước bằng cách bơm quá nhiều từ một hồ chứa nước chung. Thẩm phán TCPV Clarence Thomas đã dồn dập hỏi luật sư của Mississippi những câu hắc búa như:

Hãy xác nhận đó là một cái hồ và Tennessee đã bơm nước từ phía hồ trên phần đất của họ. Vậy thì tại sao Tennessee, Arkansas, Missouri không thể cũng nói như vậy rằng khi Tennessee bơm nước cũng đã tạo ra cho họ những vấn đề tương tự?

Không biết vụ này sẽ kéo dài bao lâu. Và, chưa thấy nói gì tới vụ cấm phá thai sau 15 tuần của Mississippi. Có lẽ phải đợi tới cuối năm hay sang năm sau.

Mọi người hãy bình tĩnh và kiên nhẫn, nếu không có gì bất thường xảy ra.

Ký Thiệt